

TOHTORIKOULTUSVERKOSTO

MUISTIO KOKOUSNUMERO 1/2016

Aika: 17.3.2016 klo 11:00–15:00

Paikka: Musiikkitalo, Sibelius-Akatemian tilat, neuvotteluhuone S-3101

Läsnä: Tohtorikoulutusverkosto: Tuula Oksanen (JY) pj, Anneli Ahvenniemi (Aalto), Anu Helkkula (Hanken), Annukka Jakkula (LY), Anu Juslin (TTY), Virpi Juppo (VY), Pia-Maria Kallio (ÅA), Katja Kiviharju (TaiY), Anu Liikanen (UEF), Olli Nuutinen (TaY), Annu Perttunen (OY), Elise Pinta (TY), Nina Saris (HY), Terhi Virkki-Hatakka (LUT)

Vierailijat: Piia Penttinen (HY), Merja Sagulin (TaiY) siht., Maija Urponen (HY), Kati Voutilainen (Aalto), Henriikka Mustajoki, Ossi Raatikainen (CSC), Pirjo Karhu (OPH), Merja Väistö (OPH), Kirsi Pyhältö (OY)

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin klo 11.13. Todettiin, että verkossa on tapahtunut henkilövaihdoksia. Taideyliopiston nykyinen yhteyshenkilö on Katja Kiviharju ja Hankenin Anu Helkkula. Tampereen yliopiston yhteyshenkilöksi palaa Pirjo Nikander ja Helsingin yliopiston yhteyshenkilönä toimii jatkossa Maija Urponen. Käytiin lyhyt esittäytymiskierros.

2. Tutkimusetiikan verkkokurssi

Yliopistot, Tieteellisten seurainvaltuuskunta ja Henriikka Mustajoki ovat solmineet kolmivuotisen (1.12.2015-31.12.2018) sopimuksen tutkimusetiikan verkkokurssin materiaalin käytöstä. Tohtorikoulutusverkosto toimii kurssin seurantaryhmänä. Kuultiin Henriikka Mustajoen raportti kurssin käyttöönottovaiheesta sekä keskusteltiin seurantaryhmän tehtävistä, kurssin Learning Outcomes -osioon edotetusta muutoksesta ja tutkimusetiikan valtakunnallisesta verkkokurssista.

Todettiin, että tähän mennessä saadun opiskelijapalautteen perusteella kurssin tarpeellisuus on ilmeinen. Todettiin myös, että Henriikalta saa apua Moodlen käytön teknisiin ongelmiin. Päätettiin, että jatkossa Henriikka raportoi verkostolle seuraavista asioista:

- Materiaalin käyttö (suorittaneet opiskelijat yliopistoittain)
- Palaute (tyytyväisyys Moodle-alustaan, kokemus työmäärästä suhteessa opintopisteisiin, arvio saaduista taidoista, kurssin pedagoginen toteutus)
- Materiaaliin tehdyt muutokset

Raportointi verkostolle tehdään aluksi kaksi kertaa vuodessa ja jatkossa kerran vuodessa. Seuraava raportti kuullaan vuoden 2016 viimeisessä kokouksessa. Yliopistojen itsenäisesti järjestämistä verkkokursseista ei ole tarvetta raportoida Henriikalle. Tieto materiaalin käytöstä on saatavissa Moodlesta.

Learning Outcomes -osioon päätettiin tehdä muutos. Kohta 3: *"...and show evidence of commitment to these principles"* korvataan seuraavasti: *"and knows how to implement them"*.

Tutkimusetiikan valtakunnallisesta verkkokurssista on meneillään kokeilu Lapin yliopistossa, Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa ja Aalto-yliopistossa. Muodostettiin alustava suunnitelma

valtakunnallisen verkkokurssin järjestämisestä. Kurssin laajuus on 1 op, jonka lisäksi yliopistojen toivotaan liittävän kurssiin lähiovetusta haluamallaan tavalla. Henriikka tarjoaa opetusta valtakunnalliselle kurssille tarpeen mukaan. Alustavasti kolme kertaa vuodessa (kevät, kesä, syksy). Yliopistot maksavat opetuksesta kurssin suorittaneiden opiskelijoiden määrän mukaan (ennalta sovittu minimimäärä). Kurssin voi suorittaa suomeksi tai englanniksi.

Henriikka lähettää kurssin järjestämisestä tarkemman ehdotuksen verkostolle. Esille nousi tarve tutkimusetiikan kurssista myös ohjaajille.

3. Opintopolku

Yliopistojen kesken on tehty kartoitus Opintopolku.fi-palvelun hyödyntämisestä jatkotutkinto-opiskelijoiden opiskelijavalinnassa. Käytiin läpi kartoituksen tulokset ja niiden perusteella laaditut etenemisehdotukset ja keskusteltiin asiasta. Mukana keskustelussa olivat Pirjo Karhu ja Merja Väistö Opetushallituksesta, Ossi Raatikainen CSC:sta ja HY:n Opintopolkukupäikäyttäjä Piia Penttinen.

Sovittiin asian eteenpäin työstämisen suuntaviivoista:

- Haun nimi: Tohtorihaku, yliopisto (ilman kautta)
- Koulutuksen ja hakukohteen nimi: Tohtoriohjelman nimi, suositeltu kesto (ilman tutkintoa). Lisätiedot voidaan tuoda esille kuvailuteksteissä.
- Koulutuksen alkamiskausi on määriteltävä aina (myös jatkuvassa haussa). Yliopistot määrittelevät alkamiskauden itse.
- Mahdollisuus hakea lisenssiaan tutkintoon esille omana hakukohteenaan tai tohtorihaun alla kuvaillen.
- Koulutukset ja hakukohteet kuvataan tohtoriohjelman tasolla.
- Kaikki yliopistot julkaisevat koulutustarjontansa viimeistään keväällä 2017 alkavien hakujen osalta.
 - Vuonna 2016 tarjonnan julkaisu ja julkaisuajankohta yliopiston oman harkinnan mukaan.
 - Keväällä 2017 alkavat haut julkaistaan hyvissä ajoin ennen oman hakuajan alkamista (kuitenkin viimeistään esim. 30.11.2016).
- Hakulomakkeeseen tarvittavien muutosten toivotaan valmistuvan, niin että lomaketta voidaan käyttää vuoden 2017 hauissa.
- Yhtenäiset haku- ja vastaanotto ajat ovat hyvä tavoite, mutta haasteellinen toteuttaa. Tiedustellaan UNIFlin kantaa asiaan. Toistaiseksi kukin yliopisto päättää omista hakuajoistaan ja opiskelupaikan vastaanottoajoistaan.
- Hyväksytyt hakijat ja vastaanotetut paikat on vietävä Opintopolkuun 1.8.2016 alkavista koulutuksista lähtien. Ilmoittautumistieto ei ole pakollinen. Hakijoille on tiedotettava yhden opiskelupaikan säännöstä.
- Yliopistoilla on oltava selkeä prosessi paikan vastaanottamiseen. Opiskelija, joka ei ota opiskelupaikkaa vastaan, menettää opiskelupaikkansa (YOL 38.2§). Paikan vastaanoton määräaika on mahdollista määritellä hakijakohtaisesti.
- Paikan vastaanottaminen Omassa Opintopolussa on mahdollista vain julkaistuissa hakukohteissa, joissa opiskelija saa ilmoituksen valintatuloksesta. Muissa koulutuksissa virkailija tallentaa vastaanottotiedon järjestelmään.
- Ilmoittautumisen laiminlyönyt hakija ei menetä opiskeluoikeuttaan, mutta joutuu hakemaan opiskeluoikeuden palauttamista ja uudelleen kirjoittautumaan (mahdollinen uudellenkirjaamismaksu).

- Yliopistot voivat itse määritellä ilmoittautumisaikansa OILIssa hakukohtaisesti. OILI-ilmoittautuminen onnistuu hakijoille, jotka pystyvät ottamaan opiskelupaikan vastaan Opintopolussa.
- Tietojen siirto Opintopolusta OILIn kautta yliopiston omaan opintotietojärjestelmään toteutetaan samoin periaattein kuin perustutkinto-opiskelijoilla. Yliopistokohtaiset lisäkysymykset ovat mahdollisia.

OPH:lta toivotaan:

- Ehdotus jatkuvien hakujen viemisestä Opintopolkuun (AC-palaveriin)
- Hakuvaihtoehtojen rajaaminen hakijan näkökulmasta
- Hakulomake:
 - Paikan vastaanottaminen ja ilmoittautuminen myös hetuttomille hakijoille
 - Liitteiden sähköinen toimittaminen
 - Hakulomake-editori
 - Hakemusten arviointia tukevat toiminnot (käyttöoikeus, hakemusten jakaminen ja arvioiden vastaanottaminen)
- Ilmoittautuminen ilman ylioppilaskunnan jäsenmaksun maksamista

Puheenjohtaja lähettää etenemisehdotuksiin annetut kommentit tiedoksi kokoukseen osallistuneille. Helsingin yliopisto on yhteydessä UNIFlin yhteisestä hakuajasta. Opetushallituksen korkeakoulutiimi järjestää huhtikuussa 2016 AC-palaverin, jossa käydään läpi prosessiohjeistusta ja aikatauluja jatkoon suhteen.

4. Tohtoriopiskelijakysely

Professori Kirsi Pyhältö (OY) esitteli hanke- ja budjettiehdotuksen tohtoriopiskelijoille suunnatun tutkimusperustaisen palautekyselyn käyttöönotosta suomalaisissa yliopistoissa. Pyhällön mukaan tohtorikoulutuksen kehittämisen tulisi pohjautua tutkimusperustaisesti kerättyyn ja analysoituun tietoon. Tohtorikoulutuksen kentälle on odotettavissa tulevaisuudessa laadunvarmistusinstrumentteja. Tiedon kerääminen yhteisen validoidun instrumentin avulla tarjoaa synergiaetua ja valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa. Kerättyä materiaalia voi hyödyntää esimerkiksi neuvotteluvälineenä OKM:n kanssa sekä arvioinneissa ja auditoinneissa.

Ehdotettu kysely sisältää kaikille yhteisen perusosan ja yliopistokohtaisesti kustomoidun täydennysosan. Esitetyn aikataulun mukaisesti hanke on kaksivuotinen ja toteutetaan vuosina 2017–2018. Aineistonkeruu ajoittuu syksyyn 2017. Hankkeen tuotteena yliopistot saavat käyttöönsä välineen, jota voivat jatkossa käyttää itsenäisesti tohtorikoulutuksen kehittämiseen, kyselyn pohjalta tuotetun raportin sekä omaa yliopistoa koskevan anonymisoidun aineiston. Yliopistokohtaiset kustannukset riippuvat mukaan lähtevien yliopistojen määrästä. Pohdittiin mahdollisuutta hakea ulkopuolista rahoitusta kyselyn toteuttamiseen ja muita vaihtoehtoja kustannusten laskemiseen.

Pyhältö toimittaa hanke- ja budjettiehdotuksen sekä kyselylomakkeen (luottamuksellinen) yliopistoissa käytäviä neuvotteluja varten. Yliopistot tuovat verkoston kesäkuun kokoukseen tiedon sisäisistä päätöksistään. Tarvittaessa verkosto voi pyytää uuden hanke-ehdotuksen esim. pienemmällä budjetilla toteutettavasta kyselystä.

5. Ilmoitusasiat

- Anu Liikanen kertoi U5-yliopistojen (Itä-Suomen, Tampereen, Turun, Oulun ja Jyväskylän yliopistot) yhteistyösuunnitelmista. Yhteistyö on alkanut tammikuun alussa. U5 yliopistojen tutkimuksesta vastaavien vararehtoreiden Tutkimus- ja innovaatiotyöryhmä kartoittaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan yhteistyömahdollisuuksia mm. tohtorikoulutuksen alueella.
- Iina Kohonen Tutkimuseettisistä neuvottelukunnasta (TENK) tulee kertomaan TENKin ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan (TJNK) Tiedon jakamine luo vaikuttavuutta: tekijyys, tiedon kuratointi ja hyvät tiedeviestinnän käytänteet -hankkeesta 2.6. kokouksessa.
- TENK:n Väitöskirjan ohjaus- ja tarkastusprosessin tutkimuseettiset suositukset yliopistoille ovat tulossa toukokuussa.
- UNIFI ja Tutkimuksen tuen ja hallinnon verkosto TUHA järjestävät 21.4. seminaarin aiheesta kansallinen tutkimuksen arviointi <https://confluence.csc.fi/display/tutki/TUHA-verkoston+seminaari+21.4.2016>.
- CSC:n jatko-opiskelijoille tarjoamaa koulutusta koskevat tiedotteet lähetetään jatkossa tohtorikoulutusverkostolle. Jakelulistalta pääsee pois ilmoittamalla Anneli Ahvenniemelle.

6. Muut asiat

- Tohtorikoulutusverkoston yhteistyö ATT-hankkeen ja OKM:n kanssa avoimen tieteen toimintatapojen jalkauttamiseksi etenee. Verkostolta on pyydetty ehdotusta OKM:lle koulutusyhteistyön toteuttamiseksi (esim. verkkokurssi). Yhteyshenkilö on Sari Räisänen, joka kutsutaan kesäkuun kokoukseen keskustelemaan asiasta (HY on yhteydessä). Kokoukseen valmistaudutaan miettimällä ideoita ja tekemällä ehdotuksia yhteistyön toteuttamiseksi. Henriikka Mustajoki ja Markku Ihonen (TaY) ovat halukkaita jakamaan kokemuksiaan tutkimusetiikan verkkokurssin valmisteluprosessista.
- Olli Nuutinen esitteli Tampereen yliopiston koordinoimaa TOHTOS-hanketta, jolle on haettu 2,5-vuotista ESR-rahoitusta. Hanke koskee tohtorikoulutuksen työelämäyhteyksien kehittämistä. Sen tavoitteena on edistää tohtorien työllistymistä akateemisten tutkimusorganisaatioiden ulkopuolelle, lisätä työnantajien tietoa tohtorien osaamisesta, tuoda työelämäkysymykset osaksi tohtorikoulutusta ja jakaa hyviä käytänteitä. Hankkeessa luodaan sähköinen koulutuspaketti tohtorien työelämäorientaation tueksi ja rakennetaan yhteistyötä tohtoriopiskelijoiden, ohjaajien, alumnien ja elinkeinoelämän välillä.
- Virpi Juppo toi keskusteltavaksi kysymyksen tohtoriopiskelijoiden passiivirekisteristä. Vaasan yliopistossa kehitetään aktiivisten ja passiivisten tohtoriopiskelijoiden seurantajärjestelmää. Elise Pinta kertoi lyhyesti asiasta tehdyn kyselyn tuloksista.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 2.6.2016 klo 11-15. Isäntänä Aalto-yliopisto.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.10.

Tuula Oksanen pj., Jyväskylän yliopisto
Merja Sagulin, Taideyliopisto